

[Justitsministeren.]

jo ikke haft rådighed over arven eller noget udbytte af den. Efter retspraksis er den fraseparerede eller fraskilte ægtefælle kun berettiget til at kræve andel i lodden, hvis han på separations- eller skilsmisesskiftet har taget forbehold herom, medens han i modsat fald er afskåret herfra. Om forbehold tages, vil ofte bero på en tilfældighed.

Den nugældende ordning har også medført den konsekvens, at man er nødt til at genoptage det mellemdøde barns bo, når arven kommer til udbetaling. Dette har som anført af udvalget medført overordentlig komplicerede skifteproblemer og i øvrigt den helt urimelige konsekvens, at man er tvunget til at genoptage boer efter småbørn, hvis eneste arvinger er deres forældre eller søskende.

Ved denne genoptagelse af boet kommer arven også hans udækkede kreditorer til gode. Det forekommer imidlertid urimeligt, at det mellemdøde barns kreditorer har mulighed for kortere eller længere tid efter, at deres skyldner er afgået ved døden, at få del i arven fra det uskiftede bo, som de ikke kunne røre i arvingens levende live.

Hvad der bliver tilbage efter dækning af kreditorerne, tilfalder den mellemdødes arvinger, herunder hans eventuelle efterlevende ægtefælle. Selv hvor det mellemdøde barns ægteskab er opløst ved barnets død, vil det kunne være mindre naturligt, at der ved skiftet af det uskiftede bo skal udbetales arv til dets ægtefælle. Dette vil navnlig være tilfældet, når den pågældende ved det uskiftede bos ophør har indgået nyt ægteskab og måske helt har mistet forbindelsen med sine svigerforældre.

Jeg er derfor enig med udvalget i, at hele denne unaturlige konstruktion nu må forlades, og jeg er overbevist om, at hvis der var tale om et nyt retsinstitut, ville et sådan forenklet system ikke møde kritik. Det, der kan diskuteres, er, om det bør få nogen betydning for de fremtidige reglers udformning, at visse personer — og her tænker jeg på den mellemdøde arvingens enke eller enkemand — bliver ringere stillet end efter gældende ret. Det mener jeg ikke. Og jeg støtter mig dels til det i udvalgsbetænkningen side 71 anførte, dels til, at det efter min mening ikke ville være hensigtsmæssigt at sikre enken eller enke-

manden del i arven fra det uskiftede bo ved at konstruere arven efter førstafdøde som falden ved dennes død. Snarere måtte man i så fald give svigerbarnet en egentlig arveret, der vel så næppe burde begrænses til tilfælde, hvor barnet dør i tiden mellem forældrenes død, men også gælde, hvis barnet dør før begge sine forældre. En arveret for svigerbarnet ville imidlertid komme i afgørende strid med principperne for slægtsarveretten og medføre en ulige fordeling mellem slægterne. Og da arveretten i dette tilfælde næppe ville kunne gøres gensidig, således at også svigerforældrene skulle arve svigerbarnet, ville heller ikke princippet om gensidig arveret være tilgodeset.

Efter forslaget er arvefaldet herefter — og det gælder i alle relationer — udskudt til det tidspunkt, da det uskiftede bo ophører, idet livsarvingerne efter den førstafdøde ifølge forslagets § 19, stk. 1, kun arver denne, såfremt de overlever den længstlevende eller de lever på det tidspunkt, da skiftet begæres, og der beregnes ikke ved skiftet efter den længstlevende ægtefælles død arv efter førstafdøde til den længstlevende ægtefælle. Af forslaget følger, at det mellemdøde barns kreditorer afskæres fra at få del i arven efter førstafdøde, og at det mellemdøde barns livsarvinger direkte bliver arvinger efter førstafdøde. Endvidere vil det mellemdøde barns ægtefælle ikke som efter gældende ret kunne få del i arven efter førstafdøde.

Ved forslagets kapitel 4 opretholdes regler om ægtefælles og livsarvingers tvangsarv. Efter gældende ret kan en arvelader, som efterlader sig livsarvinger, ved testamente råde over en tredjedel af sin efterladte formue, medens testationsretten, når han ikke efterlader sig livsarvinger, men ægtefælle, udgør to tredjedele af formuen. Ved forslagets § 25 ændres disse regler, således at halvdelen af den arvelod, som tilkommer arveladerens livsarvinger og ægtefælle, er tvangsarv. Dette indebærer, at en arvelader, som efterlader sig ægtefælle eller livsarvinger, i alle tilfælde kan råde over halvdelen af sin formue ved testamente.

Jeg skal i øvrigt ikke lægge skjul på, at tanken om at ophæve livsarvingernes tvangsarveret i og for sig forekommer mig sympatisk, når der som foreslået i forslagets kapitel 5 indføres den såkaldte „forlodsret“,